

ทักษะสำคัญสำหรับนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัล Key Skills for Professional Accountants in Digital Era

รัชฎาภรณ์ อนันต์พานกุล*

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวสู่ยุคดิจิทัลของนักวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภาคส่วน เพราะการทำธุรกรรมต่างๆ การบริหารธุรกิจ การจัดการ การประกอบกิจการทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการบุคลากรทางด้านบัญชีทั้งสิ้น ซึ่งทักษะสำคัญอันเป็นสมรรถนะที่ได้เปรียบทางวิชาชีพของนักบัญชีประกอบด้วย 1) ทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการสารสนเทศเป็นสิ่งที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ได้เปรียบคู่แข่ง ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่ถูกต้อง แม่นยำ และ

ครอบคลุม สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักวิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่เปิดเสรีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารกันระหว่าง การปฏิบัติงาน ประสานงาน รวบรวมเอกสาร วิเคราะห์รายการ นำเสนอข้อมูลในงบการเงิน และเจรจาได้เฉกเช่นคนในท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักบัญชีที่ต้องมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดต่อสื่อสารด้านต่างๆ อย่างเป็นสากล

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

Transition into the digital era, an accountant is an important profession that is necessary for economic development in all sectors and all parts of society. Because of various transactions in business administration, management and operating activities as a small, medium and large entrepreneur are all required for the accountants. There are two key skills which are competency requirements for professional accountants. Firstly, information technology skill, using computer technology as a tool in managing information can support best practices in business that has a competitive advantage. It will bring more accurate, precise and comprehensive of accounting information that meets the

needs of accounting information users. Moreover, it has benefits to the management level in execution of various decision makings efficiently. Secondly, English communication skill, an accountant is a profession that serves liberalization in the ASEAN Economic Community. It is an essential skill for providing active service during business operation, co-ordination, documenting collection, transaction analysis, presenting financial statements and negotiating the same as local people. Hence, there is a crucial need for professional accountants to have English communication skills in order to gain international communication competency in universal communication.

บทนำ

วิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภาคส่วน เพราะการทำธุรกรรมต่างๆ การบริหารธุรกิจ การจัดการ การประกอบกิจการทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการบุคลากรทางด้านบัญชีทั้งสิ้น ปัจจุบันการบริหารจัดการขององค์กรทุกประเภทมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเกือบทุกหน่วยงาน ตั้งแต่การบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารงานบุคคล การบัญชี การสื่อสารภายในและภายนอกองค์กร การตลาด เป็นต้น ทั้งนี้การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในสมัยนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารข้อมูล องค์กรใดที่มีข้อมูลที่ต้องการ แม่นยำ และครอบคลุม ก็จะเป็นสิ่งสนับสนุนแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ได้เปรียบคู่แข่งกัน ลักษณะการบริหารจัดการบนฐานข้อมูลนี้ไม่เว้นแม้แต่ข้อมูลของ

ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาข้อมูลนักศึกษา ข้อมูลระบบการจัดการเรียนการสอน ข้อมูลบัณฑิต ข้อมูลบุคลากร เป็นต้น ด้วยความต้องการข้อมูลมหาศาลในการบริหารจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิต (Output) ที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม จำเป็นต้องนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการบัญชีด้วย จึงเป็นที่มาของการบัญชีดิจิทัล (Digital Accounting) เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการไหลของข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายที่สามารถโยกย้ายข้อมูลได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว จากแนวคิด 4 M's อันได้แก่ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การบริหารงานมุ่งสู่ความสำเร็จ ดร. อธิปตย์ คลี่สุนทร ให้แนวคิดเพิ่มเติมไว้ในบทความวิชาการ เรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ ไว้ว่า "ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สามารถทำงานสำเร็จได้อย่างดียิ่งขึ้นต้องมีเพิ่ม

อีก 2 ประการ คือ ข้อมูลสารสนเทศ (Information) และเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งหมายถึงการนำวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติโดยทั่วๆ ไป จึงเรียกกันโดยทั่วๆ ไปว่า IT (ไอที) ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุด คือ "ตัวผู้บริหาร" นั้นต้องมีไหวพริบ ประสพการณ์ และปฏิภาณ ในการบริหารจัดการและการแก้ปัญหาต่างๆ ในการทำงานด้วย" ในบทความนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึง ทักษะสำคัญของนักบัญชีซึ่งจะนำองค์ความรู้ไปสู่จุดหมายตามวัตถุประสงค์ ต้องมีคุณลักษณะพร้อมที่จะปฏิบัติงานการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพวิชาชีพบัญชี คือ กระบวนการที่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้รับการพัฒนาเติบโตของขีดความสามารถ (Capability) ที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพ (Potential) ให้ปรากฏผลสำเร็จเพื่อเพิ่มสมรรถนะ (Competence) ในด้านวิชาชีพให้ก้าวหน้ากว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของโลกซึ่งมีการเปิดเสรีการค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงาน ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจให้บริการทางวิชาชีพและนักวิชาชีพของไทย จึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการหลั่งไหลเข้ามาเปิดกิจการและการเข้ามาของนักวิชาชีพต่างชาติ โดยต้องพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพบุคลากรให้มีศักยภาพสูงที่จะสามารถแข่งขันได้กับนักวิชาชีพบัญชีของประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งอาจมีความได้เปรียบในเรื่องภาษา การศึกษาวิชาการ และเทคโนโลยี ดังนั้นสถาบันวิชาชีพต่างๆ ของไทยจึงต้องตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าวและเร่งหามาตรการรองรับกันอย่างเต็มที่ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชี จึงได้ดำเนินการมาตรการต่างๆ หลายประการเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิชาชีพบัญชีไทย ช่วยเพิ่มบทบาทในการให้คำแนะนำ กับธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นฐานธุรกิจที่สำคัญของไทย ให้มีประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี การเสนองบการเงิน การจัดการ และการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งาน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants: IES) ซึ่งได้กำหนดศักยภาพของนักบัญชีตามกรอบแนวคิดของ IES ให้ประกอบด้วย คุณสมบัติที่สำคัญของความสามารถของบุคคลที่เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2547; สันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2549) ได้แก่ 1) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ 2) ด้านทักษะทางวิชาชีพ 3) ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ และ 4) ด้านประสพการณ์ด้านการปฏิบัติ ซึ่งมาตรฐานด้านทักษะทางวิชาชีพที่นักบัญชีมืออาชีพต้องมีเพื่อให้สามารถสนองตอบความต้องการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ (IES 3 Professional Skills) ได้แก่ 1) ทักษะด้านสติปัญญา หรือการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด (Intellectual Skill) 2) ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ (Technical and Functional Skill) 3) ทักษะด้านบุคคล (Personal Skill) 4) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) และ 5) ทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skill) (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี: International Federation of Accountants, 2009) รวมทั้งมีการศึกษางานวิจัยอีกหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะนักบัญชีที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นนักบัญชีมืออาชีพ เช่น ชัยนรินทร์ วีระสถาวณิษฐ์ (2548) กล่าวถึงทักษะทางวิชาชีพ (Skills) ประกอบด้วยทักษะ 5 ประการคือ 1) ทักษะการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด 2) ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ 3) ทักษะด้านบุคคล เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และพฤติกรรม 4) ทักษะด้านความสัมพันธ์ และการสื่อสาร 5) ทักษะด้านองค์กร และทักษะผู้บริหารธุรกิจ (ณัฐชา วัฒนวิไล และจุฑามาน สิทธิพลนิชกุล, 2551) สำหรับขุน เช็งงอม เน้นถึงทักษะสำคัญ 2 ประการสำหรับนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัลอันเป็นสมรรถนะที่ได้เปรียบทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีที่ต้อง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๙

พัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ 1) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะในการสื่อสารทางด้านภาษา (Sun Sengngom, 2559)

ความหมายของดิจิทัล

คำว่า "Digital" มีรากศัพท์มาจาก "Digit" แปลว่า "ตัวเลข" ในภาษาละตินแปลว่า "นิ้ว" ที่มาจากความจริงที่ว่ามนุษย์เรามี 10 นิ้ว (นิ้วมือหรือนิ้วเท้า) คำว่า "Digit" จึงหมายถึงตัวเลขฐานสิบที่มีจำนวนเริ่มตั้งแต่เลข 0-9 ซึ่งเป็นลักษณะของการรับส่งสัญญาณข้อมูลเชิงปริมาณที่เรียกว่าไปว่า แอนะล็อก (Analog) แต่เครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์อย่างคอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้ช้าและไม่ค่อยเที่ยงตรงเท่าที่ควร จึงทำให้มนุษย์เกิดความคิดต่อยอดให้เกิดความสะดวกในการได้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการลดจากการใช้ตัวเลขฐานสิบหันมาใช้ตัวเลขฐานสอง (Binary Digit) ที่มีจำนวนเลขเพียงสองจำนวนคือ "0" และ "1" ซึ่งเป็นที่มาของการรับส่งสัญญาณแบบ "ดิจิทัล" เช่น การใช้ "0" และ "1" เป็นตัวแทนของข้อมูลโดยที่ "0" หมายถึง "ปิด" และ "1" หมายถึง "เปิด" ส่งผลให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้รวดเร็ว (Speed) และมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น คำว่า "Digital" ในพจนานุกรมวิทยาการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลักษณะการรับ-ส่ง และเก็บข้อมูลของคอมพิวเตอร์ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าลักษณะการรับส่งสัญญาณและเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการใช้ตัวเลขฐานสองที่มีจำนวนเลขเพียงสองจำนวนคือ "0" และ "1" ที่ระบบคอมพิวเตอร์รู้จักและประมวลผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ด้วยความแม่นยำ (Precision) และเที่ยงตรง (Accuracy) คือความหมายของคำว่า "ดิจิทัล" หากข้อมูลจากภายนอกเป็นสัญญาณแบบ "Analog" ก็จะต้องเปลี่ยนเป็นสัญญาณแบบ "Digital" ก่อนจึงจะส่งเข้าไปประมวลผลในคอมพิวเตอร์ได้

ความหมายของการบัญชี

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งมีชื่อย่อว่า ส.บ.ช. (The Institute of Certified Accountants and Auditor of Thailand: ICAAT) ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ว่า "การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือการให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ"

ความหมายของการบัญชีดิจิทัล

"การบัญชีดิจิทัล" ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "Digital Accounting" หรือ "E-accounting" คำนำหน้า "E" มาจาก "Electronic" ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่า หมายถึง ระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือวงจรไฟฟ้าในอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติที่ทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งระดับง่ายและซับซ้อนโดยวิธีทางคณิตศาสตร์ จากความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจและระบบงานทำให้การบัญชีมีการพัฒนาในการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดผลการดำเนินงานทางธุรกิจแทนการจัดทำบัญชีด้วยระบบมือมากขึ้น เมื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัล มนุษย์มีการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้กับงานบัญชี รวมทั้งใช้อุปกรณ์การสื่อสารแบบเคลื่อนที่ (Mobile device) ที่เอื้อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลจากที่ใดก็ได้ (Remote access) ชุน เซ็งฮอม (2559) กล่าวว่า "การบัญชีดิจิทัลเป็นการสนองตอบต่อตัวเลขในการนำมาจัด การและส่งสารสนเทศทางการบัญชี แต่การบัญชีดิจิทัลไม่มีคำนิยามที่เป็นสากล เป็นเพียงการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่าย" ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า "การบัญชีดิจิทัล" หมายถึง การจัดทำบัญชีด้วยระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่าย

โดยมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี (Accounting software package) เป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญในระบบสารสนเทศขององค์กร ทำให้นักบัญชีมีบทบาทในการบริหารมากขึ้น สามารถให้ข้อมูลในรูปของหน่วยเงินตราแก่ผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ นักบัญชีจึงไม่สามารถแยกตัวออกจากศาสตร์ทางด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศได้ และควรติดตามความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงทางด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจได้ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ด้วยความรวดเร็ว (Speed) แม่นยำ (Precision) และเที่ยงตรง (Accuracy)

ความสำคัญของการบัญชีดิจิทัล

ผู้ประกอบการขนาดเล็กบางคนทำบัญชีด้วยตนเอง แต่บางส่วนส่งให้นักบัญชีจัดการให้ บางคนที่เคยได้รับการฝึกฝนทางการบัญชีจะทราบวิธีการทำบัญชีซึ่งทำให้ไม่เสียเวลาและไม่ประสบปัญหาในการทำ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเขาทราบวิธีการทำบัญชีดีอย่างไรก็ยังคงต้องการทราบข้อมูลจากนักบัญชี เมื่อผู้ประกอบการส่งข้อมูลทางธุรกิจให้กับนักบัญชี หากผู้ประกอบการส่งเป็นไฟล์ดิจิทัลที่จัดรูปแบบอย่างเรียบร้อยก็เป็นการจัดการข้อมูลในลักษณะ Digital Optimization หรือสำนักงานไร้กระดาษ (Paperless office) กระบวนการในการจัดเก็บและบริหารเอกสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น PDF และ XML เมื่อเราจัดเก็บเอกสารโดยบันทึกข้อมูลในรูปอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบดิจิทัล เอกสารจัดเก็บในรูปอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ จะมีความสามารถในการร่วมใช้เอกสารระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ต่างองค์กรได้ เพราะแนวโน้มของโลกธุรกิจในอนาคตคือความสามารถในการเชื่อมโยงสารสนเทศระหว่างหน่วยงานและระหว่างองค์กร แต่ถ้าผู้ประกอบการส่งข้อมูลให้นักบัญชีและมีใบเสร็จรับเงินรวมอยู่ด้วยโดยไม่จัดเรียงลำดับไว้ คือไม่ได้บันทึกข้อมูลในลักษณะดิจิทัล ผู้ประกอบการอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

ประโยชน์ของการบัญชีดิจิทัล

องค์กรที่มีระบบการจัดเก็บ จัดการ และนำเสนอสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น สามารถนำธุรกิจคู่แข่งมา และสามารถแสวงหาโอกาสทางธุรกิจได้ดีกว่า มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมากมาย องค์กรต่างๆ ต้องการสารสนเทศเพื่อเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ

- 1) เพื่อใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหา
- 2) เพื่อใช้สารสนเทศในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเก็บรวบรวมสารสนเทศที่เหมาะสมครบถ้วน และการปรับปรุงสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สารสนเทศนั้นถูกต้อง ทันสมัย สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาขององค์กรได้ดี และผู้บริหารสามารถใช้สารสนเทศนั้นในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในโลกปัจจุบัน ระบบสารสนเทศเพื่องานบัญชี (Accounting information system) ถูกนำมาใช้ในการบันทึกการขายการค้า และนำเสนอผลของรายการค้าเหล่านั้นในงบการเงินต่างๆ งบการเงินเป็นสิ่งที่กิจการทุกกิจการจำเป็นต้องจัดทำขึ้นตามกฎหมาย และนำเสนอผู้บริหารเพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมุ่งเน้นการบันทึกการขายการค้าและนำเสนอผลของการดำเนินงานระบบสารสนเทศทางการบัญชียังเอื้อต่องานการเงินด้วย ระบบสารสนเทศทางการเงิน (Financial information system) ช่วยผู้บริหารในการวางแผนการเงินในเรื่องงบประมาณ การบริหารสภาพคล่องของกระแสเงินสด การวิเคราะห์ การลงทุน การตัดสินใจเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายทางการเงิน และเพิ่มรายได้ในการลงทุนอื่นๆ

นักบัญชีสามารถเก็บข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี (Computerized Accounting System หรือ Automation Accounting System Using Software Package in Accounting หรือ Electronic Data Processing:EDP) ซึ่งปัจจุบัน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๙

ได้มีวิวัฒนาการในการทำบัญชีการเงินโดยใช้โปรแกรมประเภทวางแผนทรัพยากรองค์กร (Computerized Accounting System Using ERP Package-Financial Module) แทนที่จะเก็บข้อมูลแบบเดิมๆ คือ การบันทึกลงบนกระดาษหรือที่เรียกว่าเป็นการทำบัญชีด้วยมือ (Manual Accounting System) ประโยชน์ของการบัญชีดิจิทัล มีดังนี้

ประการที่ 1 คือ จะทำให้ท่านประหยัดเวลาในการจัดเก็บข้อมูล และสามารถค้นหาข้อมูลได้ในเวลาเพียงไม่กี่นาที หากมีการจัดเก็บข้อมูลลงในไฟล์ดิจิทัล แต่การบันทึกข้อมูลลงบนกระดาษจะใช้เวลามากกว่า

ประการที่ 2 คือ การบัญชีดิจิทัลจะให้ความถูกต้องแม่นยำกว่า เพราะโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีจะถูกต้องข้อมูลที่เป็นประโยชน์ออกมาในรูปแบบที่เข้าใจได้อย่างง่ายดาย

ประการที่ 3 คือ ไม่ต้องกังวลว่าไฟล์ดิจิทัลจะหายไป เมื่อเกิดเหตุการณ์เลวร้าย เช่น แผ่นดินไหว โดยข้อมูลดังกล่าวยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะบันทึกข้อมูลเดิมที่มีอยู่ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ได้ แต่ถ้าเราเก็บข้อมูลไว้บนกระดาษ ข้อมูลนั้นอาจสูญหายบางส่วนได้ นอกจากนี้ เพิ่มข้อมูลกระดาษที่มีอยู่มากมายยังสามารถนำมาบันทึกลงในฐานข้อมูลเดียวกันในเครื่องคอมพิวเตอร์ได้

ประการที่ 4 คือ ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการเก็บข้อมูลสำคัญส่วนบุคคล ถ้ามีการบันทึกข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลซึ่งสามารถยินยอมให้ผู้อื่นที่ได้รับอนุญาตได้ดูข้อมูลดังกล่าว

นอกจากนี้ หากมีการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้กับงานบัญชีและการใช้อุปกรณ์การสื่อสารแบบเคลื่อนที่ (Mobile device) ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลจากที่ใดก็ได้ (Remote access) ทำให้ข้อมูลขององค์กรที่ถูกจัดเก็บมีความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย สูญหาย หรือถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต การรักษาความปลอดภัยและการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องคำนึงถึงประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ความพร้อมใช้งาน (Available) เช่น แผนงานเพื่อความต่อเนื่องของการดำเนินงานหรือแผนงานเพื่อกู้กลับ (Disaster recovery plan, business continuity plan)

2) การเข้าถึง (Accessible) เช่น การปกป้องข้อมูล การแบ่งปันองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM)

3) ความถูกต้อง (Accuracy) เช่น ความถูกต้องของข้อมูล ความสม่ำเสมอของข้อมูล ความทันสมัยของข้อมูล และกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ Sabann Oxley Act: SOA

4) ความคล่องแคล่ว (Agility) เช่น ความมีประสิทธิภาพในการนำเสนอเพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ใหม่ๆ ได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว

การใช้ทรัพยากรในเทคโนโลยีชนิดใดชนิดหนึ่ง ย่อมทำให้เกิดประโยชน์ได้ในระดับหนึ่ง แต่การใช้เทคโนโลยีชนิดนั้นจะสามารถทำให้เกิดประโยชน์ที่สูงสุดได้ก็ต่อเมื่อผลลัพธ์ที่ได้คุ้มทุนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักขององค์กรมากที่สุดด้วย

คุณสมบัติของนักบัญชีในยุคดิจิทัล

จากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เดือน มีนาคม 2558 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ 1) บรูไนดารุสซาลาม 2) ราชอาณาจักรกัมพูชา 3) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย 4) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 5) มาเลเซีย 6) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ 7) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ 8) สาธารณรัฐสิงคโปร์ 9) ราชอาณาจักรไทย และ 10) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนไปทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้อย่างเสรี ได้กำหนดครอบคลุม 8 อาชีพ ได้แก่ 1) วิศวกรรม (Engineering Services)

2) อาชีพพยาบาล (Nursing Services) 3) อาชีพสถาปนิก (Architectural Services) 4) อาชีพการสำรวจ (Surveying Qualifications) 5) อาชีพนักบัญชี (Accountancy Services) 6) อาชีพทันตแพทย์ (Dental Practitioners) 7) อาชีพแพทย์ (Medical Practitioners) 8) อาชีพการบริการ/การท่องเที่ยว (Tourism) ส่งผลให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในไทยมีศักยภาพในด้านการผลิตบุคลากรในสายวิชาชีพทั้ง 8 ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอกมีตลาดงานที่เปิดกว้างมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นโอกาสทองของคนไทยในสายวิชาชีพดังกล่าว แต่ก็มีความที่ต้องระวังอยู่ไม่น้อยเช่นกัน ทั้งในด้านการที่คนไทยไปทำงานต่างประเทศ และการที่คนต่างประเทศมาทำงานในประเทศไทย เพราะถ้าการระวังไม่รัดกุม โอกาสทองนั้นอาจพลิกเป็นวิกฤต และมีผลกระทบรุนแรงต่อบางสายวิชาชีพได้ สภาวิชาชีพหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลมาตรฐานของอาชีพนักบัญชีได้มีการดำเนินการอย่างเข้มแข็งรัดกุมมากขึ้น เพื่อรักษามาตรฐานของผู้สำเร็จในวิชาชีพบัญชีในไทยให้คงเดิมหรือยกระดับให้สูงขึ้นไปอีก เพื่อป้องกันมิให้เกิดความอ่อนแอในเรื่องมาตรฐานขององค์กรในการผลิตนักวิชาชีพบัญชี มิฉะนั้น อาจส่งผลกระทบทางลบเข้าสู่วิกฤตการณ์ขาดแคลนนักวิชาชีพมืออาชีพ ถ้าแก้ปัญหาไม่ทันท่วงทีในเวลาอีกสามถึงห้าปีข้างหน้า ไทยจะมีปัญหาเรื่องการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ในสายวิชาชีพอย่างแน่นอน ขณะเดียวกัน ก็ต้องระวังดูแลในเรื่องมาตรฐานของคนจากประเทศต่างๆ ในอาเซียนที่เข้ามาประกอบอาชีพในไทยด้วยเช่นกัน เพราะอาจจะมีผู้มาจากประเทศอื่นที่มากับประกอบอาชีพในไทยมีปัญหาความอ่อนแอในเรื่องมาตรฐาน ซึ่งถ้าดูแลไม่รอบคอบรัดกุม อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับสังคมไทยในทางลบ และอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาการประกอบอาชีพของคนไทยเองอีกด้วย

ดังนั้น เมื่อเข้าสู่บรรยากาศตลาดแรงงานเสรีในยุคประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) โดยเริ่มต้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ซึ่งมีการแข่งขันกันมากขึ้นจึงมีข้อตกลงเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี

ในกลุ่มประเทศอาเซียนในด้านคุณสมบัติของแต่ละวิชาชีพ สำหรับการเป็นนักวิชาชีพอาเซียนจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติตามความตกลงยอมรับร่วมของอาเซียนสำหรับสาขาบริการการบัญชี (Mutual Recognition Arrangements on Accountancy Services: (MRAA) ดังนี้

- 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางบัญชี หรือผ่านการทดสอบในโปรแกรมทางบัญชี ที่ได้รับการยอมรับโดยองค์กรวิชาชีพบัญชีในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับ ว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว
- 2) มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังไม่สิ้นผลในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งออกให้โดยองค์กรวิชาชีพบัญชี และสอดคล้องกับนโยบายภายในประเทศ ด้านการขึ้นทะเบียน/การอนุญาต/การรับรองในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- 3) มีประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี สะสมได้ภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีคุณสมบัติทางด้านการศึกษาตามที่กล่าวในข้อ (1)
- 4) ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิด
- 5) ได้รับใบรับรองจากองค์กรวิชาชีพบัญชีของประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศในการประกอบวิชาชีพ

ทักษะสำหรับนักบัญชีมืออาชีพ

คุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่ช่วยให้เราก้าวสู่การเป็นนักบัญชีได้ และการเพิ่มความสามารถให้ตัวเองมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของสายงานอาชีพนี้ สามารถไปทำงานได้ทุกสถานที่ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ ให้สมกับเป็นนักวิชาชีพมืออาชีพในยุคดิจิทัลควรประกอบด้วยทักษะสำคัญดังต่อไปนี้ (อิงอร นาชัยฤทธิ์, 2554)

1. นักวิชาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ

นอกเหนือจากความรู้ทางด้านบัญชี เทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรมีทักษะ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๙

ทางวิชาชีพที่สำคัญอื่น ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา ทักษะส่วนบุคคล ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ ทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ตลอดจน ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ การตลาดและธุรกิจระหว่าง ประเทศ

2. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะในการสื่อสาร

การทำธุรกิจในไทยจะมีชาวต่างชาติมาลงทุนมากขึ้น นอกเหนือจากความสามารถในการอภิปราย การใช้ภาษา ในการพูด การเขียน การฟัง การอ่าน และความสามารถ ในการจัดทำรายงาน ที่นักบัญชีต้องมีเพื่อให้การสื่อสาร ข้อมูลที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับการ ตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว นักวิชาชีพบัญชี ยังจำเป็นต้องมีความรู้ด้านภาษาที่ 2 และ 3 อีกด้วย ทั้งภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น จีน และเชื่อมั่นว่าในอนาคต จะขยายไปยังภาษาอื่นๆ ด้วย

3. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปัจจุบันธุรกิจมีการแข่งขัน มากขึ้น ประกอบกับเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ได้มีการ พัฒนามากขึ้น คุณภาพของการบริหารและความอยู่ รอดขององค์กรจำเป็นต้องขึ้นกับระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงจำเป็นต้อง มีความรู้อย่างน้อยในเรื่องของแนวคิดด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การควบคุมภายใน สำหรับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ แนวทางปฏิบัติและ มาตรฐานการพัฒนาธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนต้องมีความสามารถในการ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การรับและดึงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่าย และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. นักบัญชีมืออาชีพต้องอยู่บนพื้นฐานของ จริยธรรม นอกเหนือจากทักษะความชำนาญด้านต่างๆ แล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีคุณค่าและมี ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความสามารถในการรักษาความลับ และความเป็นอิสระ

และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล การเตรียม ความพร้อมเป็นนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัล นักบัญชี มืออาชีพควรเตรียมความพร้อมก้าวทันในประเด็นการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ในวิชาชีพเพื่อให้มี ทักษะในการ เป็นนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ ดังนี้ (สุรพร ภาณุตุลกิจติ, 2558)

1. ด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี ที่เป็นสากล ทัวโลกเรียกร้องให้วิชาชีพบัญชีไทยอิงกับ มาตรฐานสากล เพื่อความเข้าใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน นักวิชาชีพบัญชีไทยได้นำมาตรฐานสากลมาแปล และมีผลบังคับใช้ไปแล้ว ซึ่งประเทศต่างๆ ในอาเซียน ได้ประกาศยอมรับมาตรฐานสากลด้วยเช่นกัน

2. ด้านการศึกษากฎหมาย ข้อบังคับภาษีอากร การที่นักวิชาชีพศึกษากฎหมาย ข้อบังคับรวมถึงภาษีอากร ที่เกี่ยวข้องให้ประโยชน์แก่นักบัญชีเอง เช่น สามารถ บันทึบบัญชีได้ถูกต้องตามประเภทธุรกิจ รายการ และ มาตรฐานการบัญชี ลดข้อขัดข้องในการลงทุนของ ลูกค้าหรือตัวนักบัญชีเองไปทำงานยังประเทศอื่น สามารถบริการให้ลูกค้าดำเนินธุรกิจอย่างราบรื่นโดยไม่ ถูกตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมาย

3. ด้านการสื่อสารและการปรับตัว นักบัญชี จำเป็นต้องประสานงานขอข้อมูลทางการเงินเป็นรายงาน เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร เมื่อมีประกาศมอาเซียน การติดต่อ คงไม่เพียงแต่คนในประเทศไทยเท่านั้น แต่จะมีต่างชาติ ต่างๆ เข้ามาลงทุน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของ อาเซียน ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการเจรจา เจกเช่นคนในท้องถิ่น ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารต่างๆ

4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อการจัดการและใช้ ข้อมูลทางการเงิน โดยช่วยในการประมวลผลข้อมูล จำนวนมากอย่างรวดเร็ว ช่วยให้จัดทำรายงานทางการเงินให้สะดวกยิ่งขึ้น ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลทางธุรกิจของ นักลงทุนอย่างสะดวกรวดเร็ว ดังนั้น การเพิ่มขีดความสามารถด้านการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มโอกาสให้บริการด้านบัญชีรูปแบบใหม่ได้

5. ด้านทัศนคติ จริยธรรม นักวิชาชีพบัญชีควรเปลี่ยนบทบาทในอดีตจากการเป็นผู้ทำข้อมูลตามกำหนดเวลาที่มองเฉพาะหลักเกณฑ์อย่างเดียว ไม่ยืดหยุ่น เป็นนักวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถสะท้อนภาพของการเป็น ที่ปรึกษาแก่ผู้บริหาร ตื่นตัวพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและชัดเจน พัฒนาและปรับเปลี่ยน ของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งจะเป็น การสอดรับแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับ นักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัลที่ต้องการมีความพร้อมใน การเป็นผู้ประกอบการในวิชาชีพบัญชีด้วยนักบัญชีมือ อาชีพในยุคดิจิทัลจึงควรมีการเตรียมความพร้อมใน ด้านดังต่อไปนี้ด้วย (<http://tax.bugnoms.com/the-effect-of-aec-with-accounting/>)

1. เพิ่มการลงทุนในด้านโปรแกรมบัญชี เพื่อใช้ในการจัดทำและสอบบัญชี
2. อบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของ ผู้สอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง และเนื่องจากกลุ่มประเทศ อาเซียนมี 10 ประเทศที่มีภาษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น กลุ่มประเทศอาเซียนได้กำหนดว่าให้ภาษาอังกฤษเป็น ภาษากลางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน ส่วนนักบัญชีท่านใดมีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษ เป็นอย่างดี และสนใจจะศึกษาภาษาที่สามโดยเฉพาะ ในกลุ่ม AEC เช่น เวียดนาม พม่า หรืออินโดนีเซีย ถือเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวเอง และสร้าง โอกาสความก้าวหน้าในอนาคต
3. เน้นการให้บริการที่มีลักษณะที่เป็น การเฉพาะมากขึ้น เช่น ให้บริการสอบบัญชีตามประเภท ของธุรกิจหรืออุตสาหกรรม
4. แข่งขันในด้านค่าธรรมเนียม โดยเสนอ บริการที่ถูกกว่า สำหรับระดับการบริการที่มีคุณภาพ ทัดเทียมกันหรือดีกว่า
5. ขยายขนาดของสำนักงาน โดยการรวบรวม กิจการกับสำนักงานอื่นๆ เพื่อดึงดูดลูกค้าที่เป็นธุรกิจ ขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ

ปัจจุบัน ทางสภาวิชาชีพบัญชีจัดตั้งคณะ อนุกรรมการการศึกษาและติดตามผลกระทบของ AEC ต่อวิชาชีพบัญชีขึ้น เพื่อศึกษาผลกระทบจากเรื่อง ดังกล่าว และจะนำผลการศึกษาเผยแพร่ให้สมาชิกทราบ รวมทั้งเสนอแนะต่อหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการเจรจา เสนอผลการศึกษาต่อสภาวิชาชีพบัญชีเพื่อออก กฎระเบียบ ซึ่งจะเป็นการรองรับการเปิดเสรีต่อไป

ขุน เช็งอม (2559)กล่าวถึงทักษะสำคัญ 2 ประการซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่นักบัญชีมืออาชีพใน ยุคดิจิทัล ควรมีการพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องอย่างไม่จบสิ้น ดังนี้

ประการที่ 1 นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะ ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประการที่ 2 นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะ ในการสื่อสารทางด้านภาษา

ทักษะของนักบัญชีมืออาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในยุคดิจิทัล

นักบัญชีควรมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ด้านเทคโนโลยี (IT Competencies for Accountants) ในระดับใดนั้น จากแถลงการณ์แนวคิดทางบัญชีการเงิน ข้อที่ 2 (Statement of Financial Accounting Concepts No. 2) ของคณะกรรมการมาตรฐานการ บัญชีการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา (Financial Accounting Standards Board: FASB) ระบุว่า การบัญชี คือ ระบบสารสนเทศระบบหนึ่ง มีหน้าที่ ในการเก็บรวบรวมบันทึกและจัดเก็บรายการค่าและ เหตุการณ์ทางธุรกิจต่างๆ ขององค์กร เพื่อใช้เป็น หลักฐานของสิ่งที่เกิดขึ้น และนำเสนอสารสนเทศเพื่อการ ตัดสินใจแก่ผู้บริหาร ตลอดจนควบคุมให้ข้อมูลที่จัดเก็บ ไว้อยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตลอดเวลา ความรู้ในเรื่องระบบ สารสนเทศทางการบัญชีจึงควรประกอบด้วยความรู้ใน เรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๙

1) ความสามารถในการนำเสนอรายงานสารสนเทศทางการเงิน

2) ความสามารถในการนำเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

3) ความสามารถในการเข้าใจระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถนำข้อมูลออกมาใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถออกแบบและติดตั้งระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้

Accounting Education Change Commission: AECC ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้กำกับดูแลของ American Accounting Association: AAA ได้กำหนดรายละเอียดขององค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีในการประกอบวิชาชีพตามบทบาทที่แตกต่างกันไว้ 3 ระดับคือ ระดับที่ 1 บทบาท "User" ผู้ใช้ระบบสารสนเทศ

ระดับที่ 2 บทบาท "Evaluator" ผู้ประเมินระบบสารสนเทศ

ระดับที่ 3 บทบาท "Developer" ผู้พัฒนาระบบสารสนเทศ

เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับนักบัญชีในประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) ได้สร้างกรอบเพื่อใช้เป็นแนวทางมาตรฐานในการกำหนดระดับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้าน IT ของนักบัญชีในบทบาทต่างๆ ตามที่ Accounting Education Change Commission: AECC ได้จำแนกไว้ดังกล่าว

แหล่งข้อมูลความรู้ที่จะช่วยให้ให้นักบัญชีสามารถติดตามความเจริญก้าวหน้าและเครื่องมือใหม่ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

1) การจัดอันดับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อบัญชี 10 อันดับแรกของปี (Top Ten Technology Priorities by AICPA)

2) การสำรวจและจัดอันดับเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อผู้บริหารระดับสูงด้านสารสนเทศ (Top Ten CIO Technology Priorities)

3) www.aaahq.org/AECC

4) www.ivac.org

5) และเอกสารงานวิจัย T and Accountants-What skills and competencies are required? Ku-Bahador et al. 2012, aaahq.org/AECC

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System: AIS) ในปัจจุบันเป็นโมดูลหนึ่งในระบบวางแผนทรัพยากรองค์กร (Enterprise Planning System: ERP) โปรแกรมประเภทกระดาษทำการต่างๆ จะต้องลดบทบาทลงเรื่อยๆ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีประกอบด้วย การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีเพื่อทำบัญชีการเงิน (Financial Accounting) และบางส่วนเพื่อทำบัญชีบริหาร (Managerial Accounting) ซึ่งจะสามารถต่อยอดโดยการเชื่อมต่อกับระบบองค์กร (Enterprise system) อื่นๆ เพื่อเพิ่มค่าทางธุรกิจ โดยการเชื่อมต่อกับโปรแกรมประเภท Business Intelligence: BI หรือ Business Analytics: BA เช่น Digital Dashboard, Visualizer เป็นต้น ทำให้สามารถตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิจกรรมได้มีการจัดทำขั้นตอนงานของกระบวนการทางธุรกิจที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร พิมพ์เผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และปฏิบัติตามโดยทั่วกันขั้นตอนงานเหล่านี้เรียกว่า "Standard Operating Procedure: SOP" จะสามารถผลักดันให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

ทักษะของนักบัญชีมืออาชีพด้านภาษาอังกฤษในยุคดิจิทัล

แนวคิดการศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีมานานกว่า 2000 ปีแล้ว แต่ได้เข้ามามีความสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศและในฐานะเป็นภาษาที่สอง ประมาณช่วงปี 1960 ซึ่งเป็นการสอนด้านสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทางโลกตะวันตกมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นการสอนที่เหมาะสมกับการนำไปประกอบอาชีพ และ

มีแนวทางการสอนที่ต่างจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป (John and Dudley-Evans, 2000) โดยมีจุดประสงค์เพื่อนำภาษาไปใช้ในอาชีพการงานที่ทำเพื่อความชำนาญทางอาชีพโดยไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ด้านภาษาเท่านั้น (Moacley and Mountford, 1978) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักบัญชี นับเป็นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purpose:-ESP) ทั้งนี้ คำแปลศัพท์ต่างๆ จึงต้องแปลเป็นคำเฉพาะเจาะจงที่รู้จักกันในวงการศึกษาวิชาชีพ เช่นเดียวกับภาษาอังกฤษเพื่อการเฉพาะในวงการอื่นๆ เช่น แพทย์ กฎหมาย หรือ ศาสนา เป็นต้น ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั่วไป เพื่อที่จะได้สื่อสารกับคนในวงการเดียวกันได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการใช้ภาษาอังกฤษในการวิเคราะห์ทางการเงิน และการนำเสนอรายการสำคัญต่างๆ เป็นภาษาเขียนด้วยศัพท์เฉพาะทางการบัญชีที่แสดงอยู่ในงบการเงิน (Financial Statements) ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย

ทักษะทางภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการบัญชี เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการพูด นอกจากนี้ วัฒนธรรมและความเชื่อก็ต้องนำมาพิจารณาด้วยเช่นกัน ประชาคมอาเซียนต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของทุกประเทศ ตามที่กล่าวไว้ในกฎบัตรอาเซียน และทักษะทางภาษาอังกฤษยังมีอิทธิพลที่สำคัญในทางการบัญชีต่อประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการพูด เช่น ลาว กัมพูชา มาเลเซีย บรูไน และไทย ยกเว้น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนา นอกจากนี้ เราควรคำนึงถึงการตรวจสอบหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน ASEAN ในปี 2020 ด้วย

สรุป

อาชีพนักบัญชีจะต้องมีทักษะที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการเป็นนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 ทักษะในด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ ด้วยระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นส่วนประกอบที่เป็นรากฐานสำคัญของระบบสารสนเทศรวมของแต่ละองค์กร และระบบสารสนเทศ (Information System: IS) ในปัจจุบันไม่สามารถแยกออกจากเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ได้ การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับองค์กรเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการวางนโยบายและวัตถุประสงค์ด้าน IS/IT ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร การเลือกโปรแกรมการใช้งาน การกำหนดสถาปัตยกรรมและโครงสร้าง IT ตลอดจนการตัดสินใจเรื่องงบประมาณด้าน IS/IT การตัดสินใจเหล่านี้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ก็ต่อเมื่อผู้ตัดสินใจจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีและการดำเนินธุรกิจของกิจการในปริมาณที่เหมาะสม นักบัญชีจะต้องมีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่อง IS/IT อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทบาทนี้อาจมากขึ้นไปตามกิจการหรือเหตุการณ์ นักบัญชีไม่สามารถแยกตัวออกจากศาสตร์ทางด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลนี้ได้ จึงควรที่จะติดตามความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงทางด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเปิดโลกทัศน์ของตนให้รับทราบข้อมูลและพัฒนาการที่สำคัญในอาเซียน ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจได้ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเชื่อมโยงกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรสามารถบริหารจัดการข้อมูลมหาศาลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความรวดเร็ว แม่นยำ และเที่ยงตรง จำเป็นต้องนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการบัญชีด้วย จึงเป็นที่มาของการบัญชีดิจิทัล (Digital Accounting) เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการหลั่งไหลของข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายที่สามารถโยงใยข้อมูลได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว เนื่องจากโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) ๒๕๕๙

ตลอดเวลาและคนที่ประสบความสำเร็จ คือ "คนที่ปรับตัวทัน"

ประการที่ 2 ทักษะในการสื่อสารทางด้าน

ภาษา ด้วยในยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง ผู้ที่มีความรู้ในการสื่อสารทางด้านภาษา ย่อมได้เปรียบคนอื่นทั้งด้านวิชาชีพและความสัมพันธ์กับคนต่างชาติที่มีภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ด้วย ความเป็นมืออาชีพจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาตนเองในการก้าวเข้าสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพ มีการพัฒนาขีดความสามารถให้เติบโตเพื่อส่งเสริมศักยภาพให้ปรากฏผลสำเร็จ เพิ่มสมรรถนะ

ในด้านวิชาชีพให้ก้าวหน้ากว่าเดิม ส่งผลให้มีความเข้าใจที่ตรงกันทั้งในด้านมาตรฐาน กฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานและการดำเนินงานในการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับองค์กร ก็จะเป็นนักวิชาชีพบัญชีที่มีรายได้สูง มีอำนาจในการต่อรองสูง มีอิสระในชั่วโมงและสถานที่ทำงานมากขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย รวมทั้งได้รู้เท่าทันเศรษฐกิจของโลก ซึ่งมีการเปิดเสรีการค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และการเคลื่อนย้ายฝีมือแรงงานสามารถแข่งขันได้กับนักวิชาชีพบัญชีของประเทศในกลุ่มอาเซียนในยุคดิจิทัล

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ. (2556). 58 คำตอบสู่ประชาคมอาเซียน 2558. กรุงเทพฯ : กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ.
- พลพฐ ปิยวรรณ และ กัญญิภัทรี นิธิโรจน์ธน. (2557). ระบบสารสนเทศทางการบัญชี. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สุพร ภาณุกุลกิตติ (2558). การจัดเตรียมเอกสารเพื่อยื่นงบการเงินและภาษีอากร และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีในยุคประชาคมอาเซียน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- อุดม ธนรัตน์พงศ์. (2555). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้านการบริการสาขาวิชาชีพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 จาก <http://tax.bugnoms.com/the-effect-of-aec-with-accounting/> ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- Aldaba, R. M. (2012). "AEC 2015 : challenges affecting labor mobility and MRAs : professional services". *Philippine Journal of Development*. 39(1/2) : 49.
- Frendo, E. and Mahoney, S. (2007). *English for accounting--express series*. Oxford University Press, Oxford New York.
- Klose, M., & Sabangban, P. (2011). "Thailand's convergence to IFRS". *Controlling & Management*. 55(1) : 25-29.
- Sun Sengngom. (2016). *International multidisciplinary conference : digital entrepreneurship in AEC Era*. Nakorn Pathom Province : Christian University of Thailand.

